

Hevesy György Kárpát-medencei Kémiaverseny
Kerületi forduló
2020. február 12.
8. évfolyam

MEGOLDÁSOK

1. Tesztfeladatok

1. B
2. A, D
3. C
4. B
5. A, D
6. E
7. A, E

Összesen 10 pont

2. Ásványok megkülönböztetése

Pezsgés / színtelen, szagtalan gáz fejlődik. 1 pont

Pezsgés, záptojásszagú gáz / színtelen, záptojásszagú gáz fejlődik. 1 pont

Kék (zöld) oldat keletkezik. 1 pont

A reakcióknak több tapasztalata is van, de a legfontosabb felírásáért jár a pont.

Ha a diák ezeket nem írja, de írja pl. hogy a fekete por feloldódik, azért 0,5 pont adható.

Mind a három sav-bázis reakció. 2 pont

Ha a versenyző egyet hibázik, akkor 1 pontot adjunk, ha többet, akkor nem jár pont.

$150 \text{ g} \cdot 0,1 = 15,0 \text{ g HCl}$ van az oldatban

$15,0 \text{ g} : 36,5 \text{ g/mol} = 0,41 \text{ mol HCl}$ 1 pont

Ez feleannyi mol CuO-dal reagál, így $0,41 \text{ mol} : 2 = 0,205 \text{ mol CuO}$ 1 pont

Ennek tömege: $0,205 \text{ mol} \cdot 79,5 \text{ g/mol} = \mathbf{16,3 \text{ g CuO}}$ 1 pont

$1,2 \cdot 10^{24} : (6,0 \cdot 10^{23})1/\text{mol} = 2,0 \text{ mol H}_2\text{S}$ -molekula keletkezett 1 pont

Ehhez 2,0 mol ZnS kell 1 pont

Ennek tömege: $2,0 \text{ mol} \cdot 97,4 \text{ g/mol} = \mathbf{195 \text{ g ZnS}}$ 1 pont

A CO₂ anyagmennyisége: $4,8 \text{ dm}^3 : 24,0 \text{ dm}^3/\text{mol} = 0,2 \text{ mol}$ 1 pont

0,2 mol CO₂ keletkezése közben 0,4 mol HCl reagál, ennek tömege $0,4 \text{ mol} \cdot 36,5 \text{ g/mol} = 14,6 \text{ g}$ 1 pont

A sósav tömege $14,6 \text{ g} / 0,2 = \mathbf{73,0 \text{ g 20 tömeg\%-os sósav}}$ 1 pont

Összesen 17 pont

3. Egy vegyület reakciói

a) A keresett vegyület képletének meghatározása:

$47,0 \text{ g} \cdot 0,298 = 14,0 \text{ g N}$	1 mol	1 pont
$47,0 \text{ g} \cdot 0,681 = 32,0 \text{ g O}$	2 mol	1 pont
$47,0 \text{ g} \cdot 0,021 = 1,0 \text{ g H}$	1 mol	1 pont
A keresett vegyület képlete tehát: HNO₂		1 pont

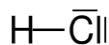
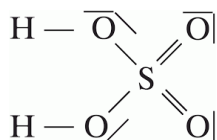
b) $2 \text{ HNO}_2 = \text{NO}_2 + \text{NO} + \text{H}_2\text{O}$ 1 pontc) $\text{HNO}_2 + \text{NO}_2 = \text{HNO}_3 + \text{NO}$ 1 pont
salétromsav 1 pontd) A redukálószer szó aláhúzása (Csak ez!) 1 ponte) $2 \text{ HNO}_2 + \text{Ca(OH)}_2 = \text{Ca(NO}_2)_2 + 2 \text{ H}_2\text{O}$ 2 pontf) A sav szó aláhúzása (Csak ez!) 1 pont**Összesen 11 pont****4. Keresd a kakukktójást!**

A feladatnak több megoldása is lehet. Fontos, hogy csak olyanokat fogadjunk el, amelyek az anyagok fizikai vagy kémiai tulajdonságára vonatkoznak. A tulajdonsághoz szorosan kötődik a szerkezetváltozás is, így azt is fogadjuk el!

- a) Pl. az **alumínium**, mert az szabad levegőn nem változik, amíg a kalcium és a vas korrodálódnak.
Pl. a **kalcium**, mert az vízzel reakcióba lép, a vas és az alumínium (közönséges körülmények között) nem.
Pl. a **kalcium**, mert a reakcióiban nem képez 3+ töltésű iont, amíg a másik kettő igen.
Pl. A **vas**, mert az változó vegyértékű, amíg a másik kettő állandó vegyértékű.
- b) Pl. a **szilícium-dioxid**, mert az vízben nem oldódik, amíg a másik kettő oldódik.
Pl. a **nátrium-szulfid**, mert az sósavval reakcióba lép, amíg a másik kettő nem.
Pl. a **szilícium-dioxid**, mert az atomrácsos, a másik kettő pedig ionrácsos vegyület.
- c) Pl. a **kénsav**, mert az erős sav, amíg a szénsav és a foszforsav gyenge / nem erős.
Pl. a **foszforsav**, mert az háromértékű sav, amíg a másik kettő kétértékű.
Pl. a **szénsav**, mert az csak vizes oldatban létezik / bomlékony, amíg a másik kettő tiszta állapotban is létező vegyület.

Minden hibátlan válasz 2-2 pontot ér.

Összesen 6 pont

5. Kénsav és sósav

1-1 pont

Színtelen, szagtalan folyadék

Színtelen, szúrós szagú gáz

1-1 pont

90-98 m/m% elfogadható

30-40 m/m% elfogadható

1-1 pont

X

1 pont

2 pont

b) A réz anyagmennyisége: $25,0 \text{ g} : 63,5 \text{ g/mol} = 0,39 \text{ mol Cu}$

1 pont

A kénsav tömege: $250 \text{ g} \cdot 0,98 = 245 \text{ g H}_2\text{SO}_4$ A kénsav anyagmennyisége: $245 \text{ g} : 98 \text{ g/mol} = 2,5 \text{ mol H}_2\text{SO}_4$

1 pont

0,39 mol réz kétszer akkora anyagmennyiségű, azaz 0,78 mol kénsavval reagál

1 pont

Marad az oldatban $2,5 \text{ mol} - 0,78 \text{ mol} = 1,72 \text{ mol H}_2\text{SO}_4$ Ennek tömege: $1,72 \text{ mol} \cdot 98 \text{ g/mol} = 169 \text{ g H}_2\text{SO}_4$

1 pont

Keletkezik 0,39 mol CuSO_4 , ennek tömege $0,39 \text{ mol} \cdot 159,5 \text{ g/mol} = 62,2 \text{ g CuSO}_4$

1 pont

A reakcióban eltávozik 0,39 mol SO_2 , ennek tömege $0,39 \text{ mol} \cdot 64 \text{ g/mol} = 25,0 \text{ g SO}_2$

1 pont

A maradék oldat tömege: $25,0 \text{ g} + 250 \text{ g} - 25,0 \text{ g} + 1000 \text{ g} = 1250 \text{ g}$

1 pont

Az oldott kénsav tömeg%-a: $(169 \text{ g} / 1250 \text{ g}) \cdot 100 = \mathbf{13,5 \text{ m/m\% H}_2\text{SO}_4}$

1 pont

Az oldott réz-szulfát tömeg%-a: $(62,2 \text{ g} / 1250) \cdot 100 = \mathbf{5,0 \text{ m/m\% CuSO}_4}$

1 pont

Alternatív megoldás:

A 250 g 98 tömeg%-os kénsavoldatban van 245 g kénsav

1 pont

Az egyenlet szerint a 25,0 g réz 77,2 g kénsavval lép reakcióba

2 pont

Eközben 62,8 g CuSO_4 keletkezik

1 pont

és 25,2 g SO_2 -gáz fejlődik

1 pont

A kénsavból marad: $245 \text{ g} - 77,2 \text{ g} = 167,8 \text{ g}$

1 pont

Az 1000 g vízhez való hozzáöntés után az oldat tömege:

 $25,0 \text{ g} + 250 \text{ g} - 25,2 \text{ g} + 1000 \text{ g} = 1249,8 \text{ g}$

1 pont

Az oldott kénsav tömeg%-a: $(167,8 \text{ g} / 1249,8 \text{ g}) \cdot 100 = \mathbf{13,4 \text{ m/m\% H}_2\text{SO}_4}$

1 pont

Az oldott réz-szulfát tömeg%-a: $(62,8 \text{ g} / 1249,8) \cdot 100 = \mathbf{5,0 \text{ m/m\% CuSO}_4}$

1 pont

c) Mivel az összes réz elreagál, 0,39 mol CuSO_4 keletkezik, így0,39 mol $\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$ nyerhető

1 pont

Ennek tömege $0,39 \text{ mol} \cdot 249,5 \text{ g/mol} = \mathbf{97,3 \text{ g CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}}$

1 pont

d) Sósavban a réz nem oldódik fel

1 pont

Összesen 21 pont**A feladatlap összes pontszáma 65 pont**

Továbbküldési ponthatár: 33 pont